

NR 1 2017 Lyckoslanten

TIDNINGEN OM PENGAR & SPARANDE • FRÅN SWEDBANK & SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

PETTER
ÄR SVERIGES
HIPHOPKUNG EN
snäljap?

LYCKAT PÅ ÖLAND
INGEN MOBBNING
- ALLA FÅR VARA MED!

VAD KOSTAR BIO
I ARGENTINA?

5 tips

LÄRARHANDLEDNING

*TILL ALLA VUXNA: JA, HENNES JOBB ÄR ATT SPELA DATORSPEL

LÄRARHANDLEDNING

till Lyckoslanten NR 01 2017

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxenutbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi-tidningen.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller printa på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

1. FÖRSTA JOBBET

Bygger på intervjun med hiphopparen Petter på sidorna 19-20, samt Gästredaktörerna på sidorna 16-17.
SKRIVUPPGIFT OM ATT FIXA SITT FÖRSTA JOBB.

Ämnesområde:
HEM-OCH KONSUMENTKUNSKAP

Syfte

Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om konsumtionens villkor, om sparande, krediter och lån. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att göra välgrundade val när det gäller privat ekonomi och kunna hantera olika problem och situationer som en ung konsument kan ställas inför.

Centralt innehåll, åk 4-6

Ungas ekonomi, sparande och konsumtion.

Ämnesområde: SVENSKA

Syfte

Att formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

Centralt innehåll, åk 4-6

Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag.

UPPGIFT:

- Petters första riktiga jobb var som diskare. På sidorna 16-17 berättar flera människor om olika sysslor de hade som barn och hur de tjänade pengar. Vad har dina föräldrar/far- och morföräldrar/äldre syskon gjort? Vilket var deras första jobb?

- Ta reda på hur man gör för att fixa ett jobb: tänk själv igenom hur man kan göra, samt läs tips som andra skrivit på internet. Måste man ha en viss ålder för att få göra en viss typ av jobb? Vad finns det för jobb man kan göra om man inte har nått den åldern?
- Intervjua dina föräldrar/far- och morföräldrar/äldre syskon om vilka deras första jobb var.
- Hur fick de sina första sommarjobb/riktiga jobb?
- Skriv ihop en egen instruktion för hur man fixar sitt första jobb. Samla ihop dina bästa tips.
- Din instruktion ska innehålla en rubrik, skriv sedan underrubriken Förutsättningar (ex ålder), samt underrubriken Gör så här. Numrera de olika stegen för att fixa ett första jobb. Nu har du skrivit en instruktion!

2. ALLAS ANSVAR ATT INGEN ÄR ENSAM

Bygger på reportaget med en skolklass på Öland sid. 12-13

I reportaget från Öland har en klass lyckats skapa inklu-

derande, god stämning. De föreslår att man ska hitta på aktiviteter på rasterna som alla kompisar kan delta i. I den här uppgiften jobbar eleverna med att ta fram sådana förslag.

Ämnesområde: IDROTT OCH HÄLSA

Syfte

Röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang.

Centralt innehåll, åk 4-6

Olika lekar, spel och idrotter, inomhus och utomhus, samt danser och rörelser till musik.

UPPGIFT:

Hur är det i er klass – känner alla klasskompisar att de

brukar få vara med? Om du tycker att det är lämpligt kan dina elever göra en undersökning i klassen eller på hela skolan om hur det ser ut. Sätt ihop ett anonymt frågeformulär för att ta reda på om det finns kränkningar och mobbning på er skola.

Först är det viktigt att ta reda på vad kränkningar och mobbning är, så att alla förstår innebörden av orden. <https://elev.skolinspektionen.se/sv/dina-rattigheter-i-skolan/du-har-ratt-att-kanna-dig-trygg/>

Dela in eleverna i smågrupper och diskutera vilka lekar som alla kan vara med på. Gör en lista, tillsammans, på lekar som alla kan vara med på. Fördela lekarna på olika veckodagar. Ha tydliga regler för **varje lek som alla känner till.**

"GÄSTREDAKTÖRERNA"

Låt din klass göra ett uppslag till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

"Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften."

"Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket."

Mall

Här är en mall för dig som vill göra ett uppslag med din klass! Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till det aktuella ämnet. I kommande nummer "Näthat eller nätschyst – hur betar vi oss på nätet?".

1. NAMN PÅ KLASSEN och skolan, samt ort. Litet foto på klassen.

Att leverera: foto på klassen + kort presentation

2. "HALLÅ DÄR"-INTERVJU med en känd person. I en "hallå där"-intervju skriver man ut alla frågor och svar. Frågan markeras med fet stil, sedan kommer svaret. Man brukar få korta och redigera intervjupersonens svar för att det ska få plats och bli kärnfullt. Ofta brukar man mejla över citaten till intervjupersonen så att de känner att det som skrivs överensstämmer med det de sade.

Exempel på kändisar: youtubers, lokala sportstjärnor, kommunalrådet, musiker. Tips: mejla dem eller kontakta dem i sociala medier. Intervjuer kan göras via mejl.

Att leverera: Citatrubrik + "Hallå där"-intervju (1000 tecken inklusive blanksteg) + foto på kändisen (om det är en lokal kändis, annars ordnar redaktionen foto).

3. INTERVJU MED EN PERSON som har något intressant att berätta om ämnet i det kommande numret (i det här fallet en farmor till en elev i klassen).

Exempel på intervjupersoner: en äldre person, en lokal företagare, en hemlös.

Diskutera fram roliga vinklar med klassen. Exempel på vinklar:

- Mormor Agda, 84: "Jag skickade mitt första SMS när jag var 78 år."
- Rektorn: "Vi gör allt vi kan för att stoppa mobbning - men det är svårt på nätet."
- Kuratorn: "Man måste tänka på att oschystheter kan få kompisar att må väldigt dåligt."

Ämnesområde: SVENSKA

Till sidorna 16–17 får läsarna hjälpa oss på redaktionen att skapa innehållet i tidningen. Vill du göra det här uppslaget med din klass?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se. Vi väljer ut en klass som publiceras i tidningen.

ÄMNE TILL NÄSTA NUMMER: Näthat eller nätschyst – hur betar vi oss på nätet?

Vi behöver ert material senast:
27 MARS 2017

4. SAMLA IN KLASSENS BÄSTA TIPS på hur man betar sig schyst på nätet! Alla får bidra med ett eller flera tips, anonymt eller med namn. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 5 tips (max tre meningar på varje tips).

5. KRÖNIKA AV EN ELEV. Krönikor är mer personliga än intervjuer. Ofta skriver man i jag-form. "När jag åkte buss till skolan kom jag att tänka på en sak...". Ofta har man en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tankvärd slutkläm.

Att leverera: Krönika (1200 tecken inkl blanksteg) + porträtt (gärna en selfie) på hen som skriver.

Maila ert material (eller frågor) till:
lyckoslanten@vi-tidningen.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON. Det räcker att fota med en hyfsat ny smartphone eller ipad, om ni inte vill eller kan fota med andra kameror. Se till att ljuset är bra när ni fotar och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER. Alla texter levereras i word-format.

LITEN ORDLISTA

ARTIKEL = text i tidning. Ofta är någon person intervjuad. Ingress = en slags sammanfattning av artikeln som ofta ligger i lite fetare stil innan själva brödtexten (se nedan). Där försöker reportern skapa intresse för artikeln genom att berätta vad den ska handla om. **BRÖDTEXT** = själva artikeln kallas för brödtext.

FRÅGA-SVAR = en del artiklar byggs upp utan berättande text, utan har i stället enbart frågor och svar.

RUBRIK = den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om

KRÖNIKA = en personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande.

3. YRKE OCH GENUS

Bygger på intervjun med e-sportstjärnan zAAz på sidorna 6-9.

Ämnesområde: SAMHÄLLSKUNSKAP

Syfte

Eleven ska kunna uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,

Centralt innehåll åk 4-6

Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet.

Ämnesområde: HEM- OCH KONSUMENTKUNSKAP

Syfte

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om, och ges möjligheter att reflektera över, jämställdhet och arbetsfördelning i hemmet.

UPPGIFT (DISKUTERA TILLSAMMANS):

- zAAz berättar att det är vanligt att tjejer får hat inom e-sport-sammanhang. Vad kan det bero på?
- Finns det typiskt kvinnliga och typiskt manliga yrken?
- Varför heter det brandman eller sjuksköterska? Det finns ju kvinnliga brandmän och manliga sjuksköterskor.
- Vilka faktorer påverkar vilket yrke man kan välja?
- Behandlas pojkar och flickor olika på din skola? Hur?

4. E-SPORT

Bygger på intervjun med e-sportstjärnan zAAz på sidorna 6-9.

VAD ÄR E-SPORT? LÅT ELEVERNA FÅ VETA MER OM E-SPORT.

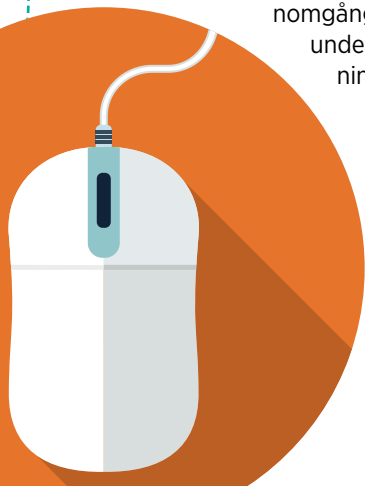
I övergripande mål och riktlinjer i Lgr11 står att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

E-sport är, enligt många, den snabbast växande sporten i Sverige. Det är helt enkelt dags att ta reda på mer om e-sport!

UPPGIFT (DISKUTERA TILLSAMMANS):

- Hur länge har e-sport funnits?
- Hur fungerar tävlingar inom e-sport?
- Var finns e-sportskolor?
- Är det mest killar eller tjejer som ägnar sig åt e-sport? Varför?
- Vilka andra yrken kan eleverna komma på (förutom e-sportproffs) som har koppling till datorspelbranschen?

Källor: <http://esport.aftonbladet.se/esport/dags-att-soka-esport-gymnasium/>
<http://www.esportforalder.se/>

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

TARJA KEMPPAINEN

som är lärare, skolutvecklare
och rektor
i Helsingborg.

